

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДВНЗ «ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА»**

Навчально-науковий інститут мистецтв

Кафедра дизайну і теорії мистецтва

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Образотворче та декоративне мистецтво української діаспори

Освітня програма: образотворче мистецтв, декоративне мистецтво, реставрація
(доктор філософії)

Спеціальність: 023 образотворче мистецтво, декоративне мистецтво,
реставрація

Галузь знань: 02 мистецтво

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 1 від 29 серпня 2022 р.

м. Івано-Франківськ - 2022

ЗМІСТ

- Загальна інформація
- Анотація до курсу
- Мета та цілі курсу
- Результати навчання (компетентності)
- Організація навчання курсу
- Система оцінювання курсу
- Політика курсу
- Рекомендована література

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Образотворче та декоративне мистецтво української діаспори
Викладач (-і)	Дундяк Ірина Миколаївна
Контактний телефон викладача	050 188 31 01
Е-mail викладача	iryna.dundiak@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	Стаціонар, заочна
Обсяг дисципліни	90
Посилання на сайт дистанційного навчання	
Консультації	консультації до самостійної роботи проводиться на практичних заняттях; з приводу деталей виконання завдань онлайн у меседжерах, емейлом у межах робочого часу викладача.
2. Анотація до курсу	
<p>ОК «Образотворче та декоративне мистецтво української діаспори» належить до циклу дисциплін вільного вибору аспіранта. Сьогодні багато досліджень жанрів українського образотворчого та декоративного мистецтва нерідко включають до свого дослідницького поля об'єкти з творчості митців української діаспори. Навики наукового дослідження таких об'єктів, аналіз їх синтезу різних культурно-мистецьких стилів будуть корисними не лише для удосконалення теоретичних знань аспіранта, а й у практичній роботі.</p> <p>Навчальний курс передбачає формування теоретичних знань щодо образотворчого та декоративного мистецтва української діаспори ХХ ст., ознайомлення із основними напрямками його розвитку як складової культурної спадщини та мистецтвознавчими напрямками його дослідження та сприйняття. Пропонований курс полягає як у висвітленні основних напрямів розвитку образотворчого та декоративного мистецтва української діаспори, основних митців, так й у наданні методичних рекомендацій щодо виконання конкретних видів індивідуальних наукових робіт (тези на конференцію відповідно до індивідуальної теми дослідження), навчально-дослідних (аналіз твору тощо) та науково-популярних робіт (анотація для виставки) з тематики щодо образотворчого та декоративного мистецтва української діаспори.</p> <p>Курс поглибить вміння аспірантів обирати методи дослідження у відповідності до певної тематики наукової роботи, а також практичні навички написання різної форми статей, праці з науковими джерелами.</p>	
3. Мета та цілі курсу	
<p>Ознайомлення аспірантів із теоретичними, історичними, сучасними аспектами розуміння та сприймання образотворчого та декоративного мистецтва української діаспори, формування цілісного уявлення про особливості різних жанрів образотворчих та декоративних творів митців української діаспори, визначення місця і ролі цих пам'яток ХХ ст. у національній та світовій культурно-мистецькій спадщині.</p> <p>Метою та завданням практичної частини курсу є інтенсивний практикум, що дозволяє засвоїти аспірантам основні теоретичні положення, знання у практичних ситуаціях; збирати та аналізувати інформацію для обґрунтування мистецтвознавчих та культурологічних досліджень малярства, графіки, скульптури та декоративно-ужиткового мистецтва діаспори, застосовуючи фахову термінологію; створювати стратегії наукових досліджень тощо.</p>	

4. Результати навчання (компетентності)

За ОП аспіранти мають удосконалити на ОК такі загальні компетентності:

ЗК-1. Здатність до пошуку, оброблення, компетентного відбору інформації з різних джерел для професійної діяльності та власного наукового дослідження

ЗК-2. Здатність до критичного та абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК-3. Здатність проведення власного наукового досліджень на відповідному фаховому рівні та усвідомлення його актуальності для національного та світового мистецтва.

ЗК-5. Здатність написання українською та іноземною мовами власних наукових публікацій різного змісту та обсягу.

Фахові компетентності:

ФК-1. Здатність виконувати оригінальні дослідження на основі ґрунтовного розуміння історії й теорії образотворчого, декоративного мистецтва та збирати необхідну інформацію.

ФК-2. Володіти методологією проведення наукових досліджень у сфері образотворчого мистецтва, декоративного мистецтва та методами атрибуції, експертизи, класифікації мистецьких об'єктів і пам'яток культури.

ФК-3. Здатність систематизувати, критично оцінювати і використовувати отриману інформацію у сферах культури і мистецтва та формулювати обґрунтовані висновки, відповідні до поставленої мети та завдань

ФК-4. Вміння писати наукові статті, анотації.

ФК-6 Здатність до написання, обґрунтування та подання наукових проєктів, грантів із залученням місцевої, державної та міжнародної співпраці.

ФК-7. Здатність до наукового спілкування та ведення наукової дискусії, аргументування власних думок.

Що на практиці буде втілено у такій формі результатів навчання:

ПРН -1. Глибокі знання з історії й теорії мистецтва наукового пізнання, що необхідні для проведення наукового дослідження на основі розумінням історичних, геокультурних та етнопсихологічних чинників мистецьких процесів. *(розуміти і знати історичні причини й особливості етапів в переселення українців за кордон, розуміти і бути готовим пояснити значення та актуальність власного наукового дослідження з тематики візуального та декоративного мистецтва діаспори);*

ПРН - 2. Глибокі знання принципів логіки, основних мистецтвознавчих понять, вміння застосовувати фахову мистецтвознавчу термінологію.; *розуміти і правильно визначити основні етапи становлення культури української діаспори на Заході, термінологію та складові наукових досліджень з образотворчого, декоративного мистецтва та реставрації; аналітично провести дослідження об'єктів та предметів для індивідуальних наукових досліджень з курсу);*

ПРН-3 Глибокі знання філософських основ мистецтва та загальнонаукових методів дослідження *(розуміти особливості формування світобачення українця у діаспорі, розуміти особливості жанрів та тематики образотворчого та декоративного мистецтва відповідно інокультурного середовища) .*

ПРН -4. Глибокі знання про художній образ як базову основу мистецтва та розуміння специфіки його вирішення в різних видах образотворчого й декоративного мистецтва; про особливості видів декоративного мистецтва та основні концепції вітчизняного й світового декоративного мистецтва.

(готовність демонструвати історико-культурні та мистецькі зв'язки щодо особливостей візуального мистецтва діаспори; шанобливе ставлення до історичного спадку і культурних традицій (регіональних і світових) при аналізі об'єктів малярства та декоративного мистецтва діаспори);

ПРН - 5. Вміння аналізувати, систематизувати, критично оцінювати доробок попередніх учених *(вміння узагальнювати та аналізувати інформацію про аналоги об'єктів мистецтва діаспори, вміння знайти основні наукові дослідження з мистецтва та культури діаспори; здатність індивідуально продумувати інформаційне та візуальне наповнення статті, тез, презентації за темою курсу; вміння самостійно оформляти та готувати до друку різні варіанти статей, анотацій).*

ПРН - 8. Володіти основними методами атрибуції, експертизи та реставрації творів образотворчого та декоративного мистецтва *(розуміти і знати філософсько-культурні особливості мистецтва діаспори, розрізняти часові особливості створення таких об'єктів, розуміти особливості стилістики відповідно до часу створення об'єкту тощо).*

ПРН -11. Вміння вільно презентувати результати досліджень, обговорювати, вести наукову дискусію з фахівцями й нефахівцями про наукові та прикладні проблеми образотворчого, декоративного мистецтва, реставрації державною та іноземною мовами *(вміння презентувати нефахівцям зразки образотворчого та декоративного мистецтва української діаспори).*

ПРН - 13. Здатність застосовувати на практиці отримані знання (впроваджувати результати дослідження в навчальні програми, лекційні курси, реставраційну, пам'яткоохоронну діяльність, заявки до грантових програм тощо) *(включати зразки образотворчого та декоративного мистецтва української діаспори в лекційні курси*

для фахівців).

ПРН - 14. Дотримання принципів академічної доброчесності, правових основ дослідницьких робіт, законодавства України в галузі культури, мистецтва та охорони пам'яток (розуміти, що знайдена та запозичена інформація, візуальні джерела є чітко інтелектуальною власністю й вимагають обов'язкового посилання на періоджерело; знати основні принципи пам'яткоохоронної діяльності).

5. Організація навчання курсу

Обсяг курсу

Вид заняття	Загальна кількість годин
лекції	20
семінарські заняття / практичні / лабораторні	18
самостійна робота	52

Ознаки курсу

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий
3	023 образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація	2	вбіркова

Тематика курсу

Тема, план	Форма заняття	Література	Завдання, год	Вага оцінки	Термін виконання
Тема 1. Становлення культури української діаспори у ХХ ст.	4 год лекції, 4 год. семінарське, 12 год. самостійних	№ 1,9,12,13,14,15,16	Завдання 1. 12 год. Семінар 1.	10 10	1-3-й тиждень теоретичного навчання
Тема 2. Особливості культурно-мистецьких осередків української діаспори ХХ ст.	4 год лекції, 4 год. семінарське, 12 год. самостійних	№ 1,5,8,12,13,14,15,16	Завдання 2. 12 год. Семінар 2.	10 10	4-6-й тиждень теоретичного навчання
Тема 3. Жанрові та стилістичні особливості образотворчого мистецтва діаспори	4 год лекції, 4 год. семінарське, 12 год. самостійних	№ 2,3,4,6,7,8,10,17,8,19	Завдання 3. 12 год. Семінар 3.	10 10	7-12-й тиждень теоретичного навчання
Тема 4. Жанрові та стилістичні особливості декоративного мистецтва діаспори	4 год лекції, 4 год. семінарське, 14 год. самостійних	№ 1,2,9,10,11,17	Завдання 4. 12 год. Семінар 4.	10 10	12-15-й тиждень теоретичного навчання

	них				
Тема 5. Відомі персоналії візуального мистецтва діаспори	4 год лекції, 2 год. семінарське, 12 год. самостійних	№ 3,4,5,9,15,17,19	Завдання 5. 12 год. Семінар 5.	10 10	16-19-й тиждень теоретичного навчання

6. Система оцінювання курсу

Загальна система оцінювання курсу	Шкала оцінювання: національна та ECTS			
	Сукупна кількість балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за національною шкалою для заліку	
		для екзамену, курсового проекту (роботи) практики		
90 – 100	A	відмінно	зараховано	
80 – 89	B	добре		
70 – 79	C			
60 – 69	D	задовільно		
50 – 59	E			
26 – 49	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання	
0 -25		незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	
<p>Залікова оцінка виставляється підсумком балів (100 балів максимум) поточного оцінювання за семестр: балів по семінарських заняттях та за практичні завдання (самостійні), виконані в повному обсязі. За умови відсутності аспіранта на деяких семінарських заняттях, то питання з пропущеного семінарського будуть усно відпрацьовані ним на заліку й оцінені викладачем.</p> <p>Основними способами контролю на семінарських заняттях є індивідуальне та фронтальне опитування, тестові завдання, обговорення у групі проблемних питань, аналіз ситуативних завдань. Кожен семінар має окремий блок різних варіантів контрольної роботи, що оцінюється 10 балами.</p> <p>Аспіранти на кожну тему мають індивідуальне науково-дослідне завдання (по 10 балів за кожне). За невчасно здані завдання (відповідно до графіку) знімається по 4 бали з кожного.</p>				
Вимоги до письмової роботи	<p>Самостійні завдання науково-дослідницького спрямування курсу розробляються викладачем на початку семестру для кожного аспіранта індивідуально з урахування тематики його дослідницьких уподобань та теми дисертації.</p> <p>Загальні критерії оцінок письмових завдань:</p> <p>“відмінно” – здобувач вищої освіти вільно володіє теоретичними положеннями і термінологією; повно, логічно і послідовно розкриває зміст поставленого завдання відповідно до тематики та рівня складності державною та іноземними мовами; правильно застосовує одержані теоретичні знання для письмового викладу матеріалу; демонструє вміння робити узагальнення і висновки, використовуючи зібрану джерельну базу;</p> <p>“добре” – здобувач вищої освіти достатньо володіє понятійним апаратом; демонструє вміння комплексно вирішувати поставлене письмове завдання; загалом правильно розкриває основний зміст теми науково-дослідницького</p>			

	<p>завдання; уміє логічно, послідовно, висловити власну думку щодо об'єкту сакрального мистецтва, робити висновки та узагальнення; у тексті допускає незначні неточності;</p> <p>“задовільно” – здобувач вищої освіти частково володіє ключовими поняттями та термінами; зміст окремих питань індивідуального завдання викладає частково, непослідовно; під час розкриття окремих теоретичних положень письмового завдання серйозні помилки, неточності;</p> <p>“незадовільно” – здобувач вищої освіти не може розкрити зміст основних понять тематики індивідуального завдання; не вміє логічно обґрунтувати теоретичні положення теми; допускає принципові помилки при викладі тексту завдання.</p>
Семінарські заняття	<p>Загальні критерії оцінок форм контролю семінарських є:</p> <p>“відмінно” – здобувач вищої освіти вільно володіє теоретичними положеннями і термінологією; повно, логічно і послідовно розкриває зміст питання; творчо підходить до вирішення поставлених завдань; правильно застосовує одержані теоретичні знання для розв'язання практичних завдань; демонструє уміння робити узагальнення і висновки, використовуючи джерельну базу;</p> <p>“добре” – здобувач вищої освіти достатньо володіє понятійним апаратом; демонструє уміння комплексно вирішувати завдання; правильно розкриває основний зміст матеріалу; уміє логічно, послідовно, висловити власну думку, робити висновки та узагальнення; у відповіді допускає незначні неточності;</p> <p>“задовільно” – здобувач вищої освіти частково володіє ключовими поняттями та термінами; зміст окремих питань викладає частково, непослідовно; під час розкриття окремих теоретичних положень допускає серйозні помилки, неточності;</p> <p>“незадовільно” – здобувач вищої освіти не може розкрити зміст основних понять; не вміє логічно обґрунтувати теоретичні положення; допускає принципові помилки при виконанні більшості завдань, передбачених програмою</p>
Умови допуску до підсумкового контролю	<p>Наявність успішно виконаних індивідуальних науково-дослідницьких робіт з курсу.</p>

7. Політика курсу

Під час навчання аспірантам створюється атмосфера та умови максимально подібні до реальної науково-дослідницької праці. Не допускається використання чужої інтелектуальної власності, відслідковується викладачем плагіат. На цьому курсі політика академічної доброчесності є принципово важливою. Будь яка робота, яка виконана не вами, але ви видаєте її за власну вважатиметься крадіжкою, розглядатиметься академічною комісією і може мати негативні наслідки для вашого подальшого навчання

ПНУ розділяє фундаментальні цінності академічної доброчесності: Чесність, Довіра, Справедливість, Повага та Відповідальність. Кожен учасник освітнього процесу в університеті несе персональну відповідальність за дотримання академічної доброчесності. Допускаються пропуски з поважних причин.

8. Рекомендована література

Основна

1. Андрусів П. Мистецтво – найміцніша зброя. Статті, промови й огляди. Нью-Йорк, Париж, Сідней, Торонто : Наукове товариство ім. Шевченка, 1987. 455 с.
2. Галишич Р. Українська церковна архітектура і монументально-декоративне мистецтво зарубіжжя. Львів : Сполом, 2002. 336 с.
3. Даревич Д. Мирон Левицький / передмова С. Гординського. Торонто : Українська Спілка Образотворчих Мистців, 1985. 128 с.
4. Дундяк І. Українське церковне малярство другої половини ХХ – початку ХХІ століть (особливості функціонування, збереження, трансформації та відродження): монографія. Івано-Франківськ: ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника», 2019. 448 с.
5. Кейван І. Українські мистці поза батьківщиною. Едмонтон-Монреаль : [б. в.], 1996. 226 с.
6. Косів В. У тіні образотворчого мистецтва: історіографія графічного дизайну української діаспори 1945–1989 рр.. Вісник Львівської національної академії мистецтв 2018. Вип. № 35. С. 140-158.

7. Г. Новоженець Образотворче мистецтво української діаспори 1940-1970 років: поліваріантність художнього досвіду. 2015. 280 с
8. Новоженець Г. Мистецтво діаспори: від традицій української графіки – до модерних графічних форм // Вісн. Харків. академії дизайну і мист-в. Сер. Мистецтвознавство. Арх-ра. 2014. № 4–5; Образотворче мистецтво української діаспори 1940–1970: поліваріантність художнього досвіду. Л., 2015.
9. Попович В. Українські мистці у Західній Європі після 1945 р. Мистецтво української діаспори. Київ : Триумф, 1999. С. 93-128.
10. Степовик Д. Історія української ікони Х – XX століть. Київ: Либідь, 2004. 442 с.
11. Тимків Б. Мистецтво України та діаспори: дереворізьба сакральна й ужиткова . Івано-Франківськ : Нова зоря, 2012. 316 с.
12. Українська еміграція: від минувшини до сьогодення / Лановик Б., Траф'як М., Матейко Р. та ін. За ред. проф. Б. Лановика. — Т., 1999.
13. Українці Австралії: Енциклопедичний довідник. — Сідней, 2001.
14. Українська діаспора в США: збереження традицій національної культури / Мерфі Н. Г ; Донец. нац. ун-т. — Донецьк: Вебер, Донец. філ., 2007. — 256 с.
15. Українська діаспора: досвід культуротворення: монографія / Н. Ю. Кривда. – К. : Академія, 2008. – 280 с.
16. Чернова К. Українська діаспора як соціокультурна система / К. Чернова. – К. : Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка. – 347 с.
17. Українські митці в світі: матеріали до історії українського мистецтва XX ст. / автор-упорядник Г. Г. Стельмашук. Львів, 2013. 520 с.
18. Яців Р. Історія очима надії. Мистецтво української діаспори. Київ : Триумф, 1999. С. 192-220.
19. Nowosielski J. Wokół Żywota protopora Awwakuma. *Sztuka po końcu świata. Rozmowy.* Kraków. 2012. 430 s.

Викладач _____ Дундяк І. М.